

پیش‌بینی تعلل‌ورزی تحصیلی بر اساس مؤلفه‌های ارتباط با مدرسه و سبک‌های تصمیم‌گیری در

دانش‌آموزان

جواد عینی پور^{۱*}

(۱) گروه روانشناسی، دانشکده علوم و فنون منابع سازمانی، دانشگاه علوم انتظامی امین، تهران، ایران

*نویسنده مسئول: joooo.einipour@gmail.com

تاریخ پذیرش مقاله ۹۶/۳/۱۹

تاریخ دریافت مقاله ۹۵/۸/۲

چکیده

این پژوهش به منظور تعیین رابطه ارتباط با مدرسه و سبک‌های تصمیم‌گیری با تعلل‌ورزی دانش‌آموزان پسر انجام گردید. جامعه پژوهش را دانش‌آموزان پسر متوسطه نظری ناحیه یک آموزش و پرورش شهرستان رشت تشکیل دادند. از این جامعه به صورت تصادفی طبقه‌ای، بر اساس نسبت توزیع دانش‌آموزان در سال‌های اول تا چهارم، در مجموع ۲۵۲ دانش‌آموز متوسطه نظری مشغول به تحصیل در مدارس دولتی انتخاب گردیدند. اطلاعات این پژوهش به وسیله پرسشنامه‌های ارتباط با مدرسه و پرسشنامه سبک‌های تصمیم‌گیری و تعلل‌ورزی تحصیلی بدست آمد. به منظور تحلیل داده‌ها از روش پیرسون و رگرسیون گام به گام استفاده گردید. نتایج پژوهش نشان داد التزام به مدرسه و تعلق به مدرسه و سبک تصمیم‌گیری منطقی عوامل مهم پیش‌بینی کننده تعلل‌ورزی دانش‌آموزان است. نتیجه پژوهش نشان داد که ۳۶٪ واریانس تعلل‌ورزی دانش‌آموزان متوسطه پسر از طریق یک ترکیب خطی مشترک از التزام به مدرسه و تعلق به مدرسه و سبک تصمیم‌گیری منطقی تعیین می‌شود. همچنین یافته‌ها نشان داد مؤلفه تعلق به مدرسه قوی‌ترین پیش‌کننده تعلل‌ورزی محسوب می‌شود. شرطی شدن اجتنابی علت تبیین کننده پیش‌بینی کنندگی التزام به مدرسه و تعلق به مدرسه در تعلل‌ورزی می‌باشد و همچنین قابلیت تنظیم شناختی هیجان مربوط به سبک تصمیم‌گیری منطقی تبیین کننده ارتباط این سبک با عدم تعلل‌ورزی است.

کلید واژه گان: تعلل‌ورزی، ارتباط با مدرسه، سبک‌های تصمیم‌گیری

مقدمه

(اسکینر^۱، ۱۹۵۳ به نقل از سیف، ۱۳۹۲)، به این نتیجه می‌رسیم که هر چه موقعیت تحصیل در مدرسه آزارنده‌تر باشد فرد بیشتر از تکالیف مربوط به آن اجتناب خواهد کرد و در واقع اگر دانش‌آموزی کاری را ناخوشایند بداند تمایل بیشتری به تعویق انداختن آن دارند؛ بنابراین علاقه، لذت، خوشایندی و تمایل به موضوعات یادگیری - که جملگی از جلوه‌های ارتباط خوب با مدرسه می‌باشند - می‌تواند منجر به افزایش مطالعه عمیق و لذت بخش شود و موضوعاتی که به طور سطحی و بدون علاقه مطالعه می‌شوند، تعلل‌ورزی بیشتری به همراه خواهند داشت. به خاطر این که در

تعلل‌ورزی^۱ یعنی به تعویق انداختن انجام کار و یا تمایل به انجام آن در دقایق پایانی (دی پائولا و اسکوپا^۲، ۲۰۱۴). تعلل‌ورزی به گونه‌های متفاوتی تجلی می‌یابد که از جمله آن می‌توان به موارد: رؤیا دیدن، نگرانی، بحران‌سازی، پرخاشگری، پرکاری، حواس پرتی، بیزاری از تکلیف، ابهام سردرگمی در انجام امور، اشاره کرد (استیل^۳، ۲۰۰۷؛ آریلی^۴، ۲۰۰۲). اگر تعلل‌ورزی را نوعی اجتناب‌ورزی بدانیم (فراری، جانسون و مک کون^۵، ۱۹۹۵) و به این نکته نیز توجه داشته باشیم که هر فردی معمولاً تلاش می‌کند از محرک‌های آزارنده اجتناب کند

4. Arily

5. Ferrari, Jonson & Mc cown

6. Skinner

1. Procrastination

2. De paola & Scoppa

3. Steel

تمایل دانش‌آموز به شناسایی تمامی راهکارهای ممکن، ارزیابی نتایج هر راهکار از تمامی جنبه‌های مختلف و در نهایت انتخاب، راهکار بهینه و مطلوب در هنگام مواجهه با شرایط تصمیم‌گیری است (سینگ و گرینهاوس، ۲۰۰۴). سبک تصمیم‌گیری وابسته^{۱۶} که این سبک بیانگر تکیه بر حمایت‌ها و راهنمایی‌های دیگران در هنگام اتخاذ تصمیم است (هابلمیت اوغلو و ایلدیرم^{۱۷}، ۲۰۰۸)، تصمیم‌گیری اجتنابی^{۱۸} که در این سبک دانش‌آموز لزوم تصمیم‌گیری را انکار می‌کند و یا امیدوار است که همه چیز خود به خود درست شود و یا به تکنیک‌های به تأخیر انداختن مانند امروز و فردا کردن متوسل می‌شود (هابلمیت اوغلو و ایلدیرم، ۲۰۰۸؛ فولپ^{۱۹}، ۲۰۰۶، به نقل از هادی زاده، ۱۳۸۷) و سبک تصمیم‌گیری شهودی^{۲۰} که در این سبک تصمیم‌گیری، مبنای انتخاب دانش‌آموز آن است که احساس وی چه چیز را درست می‌داند. در این سبک تأکید بر حس درونی است و ملاک نهایی، این است که فرد چه حس می‌کند، نه اینکه چه فکر می‌کند (لوین^{۲۱}، ۲۰۰۳، به نقل از هابلمیت اوغلو و ایلدیرم، ۲۰۰۸).

سولومون و راث بلوم (۱۹۸۴) در مطالعه پیشایندهای شناختی - عاطفی تعلل‌ورزی، دشواری در تصمیم‌گیری را از پیش‌بینی‌کننده‌های مهم تعلل‌ورزی می‌دانند. همچنین نتایج تحقیقی که در ترکیه روی دانش‌آموزان دبیرستانی انجام شد نشان داد که پسران، بیشتر سبک تصمیم‌گیری تکانه‌ای را اتخاذ می‌کنند (زارع و اعراب شیبانی، ۱۳۹۰) و می‌دانیم که تکانشگری قویاً با تعلل‌ورزی ارتباط دارد (استیل، ۲۰۰۷؛ مک کون و همکاران، ۲۰۱۲؛ به نقل از پیکیل و فلت، ۲۰۱۳).

این موقعیت، تکلیف آزار دهنده خواهد بود و یادگیرنده نمی‌تواند از یادگیری لذت ببرد (موسوی، هاشمی، امین، یزدی، سلطانی، احمدی و همکاران، ۱۳۹۲). در هر حال تحقیقات گویای آنست که تفاوت‌های زیادی در رهیافت‌ها، تعریف‌ها و شیوه عملیاتی کردن و سنجش احساس‌ها، نگرش‌ها و ارزیابی دانش‌آموزان نسبت به مدرسه و نیز رفتارها، عملکردها و مشارکت‌های آنان در مدرسه وجود دارد (جیمرسون، کامپوس و گریف^۱، ۲۰۰۳؛ لیبی^۲، ۲۰۰۴).

همچنین برخی از تحقیقات بر پیامدهای آموزشی کیفیت ارتباط با مدرسه با برخی از امور آموزشی نظیر توجه به تحصیل (جنکینز^۳، ۱۹۹۷؛ روزنفلد، ریچمن و بوون^۴، ۱۹۹۸)، موفقیت و پیشرفت تحصیلی در مدرسه (اکلس، ایرلی، فریزر، بلانسکی و مک کارتی^۵، ۱۹۹۷؛ روزر، میدگلی و اوردان^۶، ۱۹۹۶؛ فردریکز، بلانفیلد و پاریس^۷، ۲۰۰۴؛ مارکوس و ساندرز-ریو^۸، ۲۰۰۱) و ترک تحصیل (باتین، پیرسون و همکاران^۹، ۲۰۰۰؛ کالابرس و پوی^{۱۰}، ۱۹۹۰) تأکید کرده‌اند که وجود یا عدم وجود تعلل‌ورزی در آنها نقش اساسی دارد. علاوه بر آن‌ها سولومون و راث بلوم^{۱۱} (۱۹۸۴) تنفر از وظیفه و تحمل اندک ناکامی، تأثیر همگان را از پیش‌بینی‌کننده‌های مهم تعلل‌ورزی می‌دانند. از طرفی تصمیم‌گیری نقش گسترده‌ای در زندگی دانش‌آموزان دارد (آدیر^{۱۲}، ۲۰۰۷؛ آیزنک^{۱۳}، ۲۰۰۵؛ ۲۰۰۷). اسکات و بروس^{۱۴} (۱۹۹۵) در مطالعات خود پیرامون سبک‌های تصمیم‌گیری افراد و عوامل مؤثر بر آن به ویژگی‌های درونی افراد و تفاوت‌های فردی آنها توجه کردند و بر این اساس، چهار سبک تصمیم‌گیری را مشخص ساختند: سبک تصمیم‌گیری منطقی^{۱۵} که این سبک بیانگر

12. Adair

13. Eysenk

14. Scotte & Bruce

15. Rational decision making style

16. Dependent decision making style

17. Hablemitoglu & Yildirm

18. Avoidant decision making style

19. Foulp

20. Intuitive decision making style

21. Levin

1. Jimerson, Campos & Greif

2. Libbey

3. Jenkins

4. Rosenfeld, Richman & Bowen

5. Eccles, Early, Frasier, Belansky & McCarthy

6. Roesser, Midgley & Urdan

7. Fredricks, Blumenfeld & Paris

8. Marcus & Sanders-Reio

9. Battin-Pearson et al

10. Calabrese & Poe

11. Solomon & Rothblum

به سال اول (۳۴۴ نفر)، ۲۷ درصد متعلق به سال دوم (۲۵۱ نفر)، ۲۶ درصد متعلق به سال سوم (۲۴۲ نفر) و ۱۰ درصد (۹۳ نفر) متعلق به پیش‌دانشگاهی بودند. سپس از کل جمعیت سال اول متوسطه این مدارس بر اساس شیوه نمونه‌گیری تصادفی طبقه‌ای ۱۰۲ نفر، از سال دوم متوسطه ۷۴ نفر، از سال سوم متوسطه ۷۱ نفر و از پیش‌دانشگاهی ۲۷ نفر انتخاب گردیدند. از این تعداد ۲۲ نفر (۱۳ نفر از سال اول، ۶ نفر از سال دوم، ۲ نفر از سال سوم و ۱ نفر از پیش‌دانشگاهی) به دلایل عدم همکاری در تکمیل دقیق پرسشنامه حذف شدند و سرانجام حجم نمونه به ۲۵۲ نفر تقلیل یافت. داده‌های مورد نظر با اجرای پرسشنامه‌های ارتباط با مدرسه و سبک‌های تصمیم‌گیری و تعلل‌ورزی تحصیلی در حضور محقق تهیه شد و فرضیه‌های تحقیق از طریق آمار توصیفی (میانگین، انحراف استاندارد و ماتریس همبستگی) و آمار استنباطی (تجزیه و تحلیل رگرسیون گام به گام) با استفاده از نرم افزار SPSS نسخه ۲۲ مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت.

اطلاعات این پژوهش به وسیله پرسشنامه‌های ارتباط با مدرسه و پرسشنامه سبک‌های تصمیم‌گیری و تعلل‌ورزی تحصیلی بدست آمده است.

پرسشنامه ارتباط با مدرسه: این پرسشنامه توسط پناغی و همکاران (۱۳۸۹) با ۲۱ ماده تهیه گردیده است که پس از تجزیه و تحلیل آماری با استفاده از روش تحلیل عاملی، آلفای کرونباخ برای کل پرسشنامه را ۰/۸۴ و برای چهار مؤلفه آن را این‌گونه محاسبه نموده‌اند: تعلق (۰/۸۳)، التزام (۰/۸۱)، تعهد (۰/۵۸) و روابط با همسالان (۰/۵۰). از آنجا که این پرسشنامه از طریق تحلیل عاملی و روش تحلیل مؤلفه‌های اصلی و چرخش پروماکس بدست آمده است، می‌توان روائی سازه آنرا مناسب ارزیابی کرد و علاوه بر آن روائی صوری و محتوای آن نیز از طریق ارائه به متخصصان مناسب ارزیابی شده است. نمره‌گذاری سؤالات این پرسشنامه به سبک لیکرت می‌باشد که دارای پنج درجه از خیلی کم (۱ نمره) تا خیلی زیاد (۵ نمره) می‌باشد و

با توجه به شیوع بسیار زیاد تعلل‌ورزی (بدری و حسینی اصل، ۱۳۸۹؛ اوزر، دمیر و فراری، ۲۰۰۹؛ روساریو و همکاران، ۲۰۰۹) در محیط‌های آموزشی و پیامد منفی آن برای میلیون‌ها دانش‌آموز (سولومون و راث بلوم، ۱۹۸۴؛ توکلی، ۱۳۹۲) از جمله عملکرد تحصیلی ضعیف (دی پائولا، اسکویا، ۲۰۱۴)، ناتوانی در گذراندن واحدهای درسی، افسردگی، اضطراب، عزت نفس پایین، کاهش انگیزه، تلاش کم برای موفقیت و روان‌نژندی (سادلر و ساکس، ۱۹۹۳؛ جانسون و بلوم، ۱۹۹۵؛ میلگرام و تویانا، ۱۹۹۹) و اهداف پائین تحصیلی (واسکل، الجایر، لاجنر، فینک و ناکلس، ۲۰۱۴) و هم‌چنین شیوع بیشتر آن در پسران (تمدنی، ۱۳۸۹؛ پروهاسک، موریل، آتیلس و پرز، ۲۰۰۰؛ استیل، ۲۰۰۷؛ بالکیس و دورو، ۲۰۰۹) و در کل تأثیر آن بر جنبه‌های شخصیتی، تحصیلی و اجتماعی دانش‌آموزان و کمبود مطالعات صورت گرفته در خصوص اهمیت ارتباط با مدرسه و «سبک‌های تصمیم‌گیری» بر تعلل‌ورزی دانش‌آموزان (بیزی و سنگور، ۲۰۱۳) اهمیت و ضرورت بررسی بیشتر این رفتار در پسران دانش‌آموز روشن‌تر می‌گردد و محقق در این تحقیق در پی آن است تا فرضیه‌های زیر را مورد آزمون قرار دهد:

- مؤلفه‌های ارتباط با مدرسه تعلل‌ورزی را پیش‌بینی می‌کنند.

- سبک‌های تصمیم‌گیری تعلل‌ورزی را پیش‌بینی می‌کنند.

روش تحقیق

روش پژوهش توصیفی و از نوع همبستگی بوده و جامعه آماری آن را دانش‌آموزان پسر متوسطه شهر رشت در سال تحصیلی ۹۶-۱۳۹۵ تشکیل دادند. در ابتدا با استفاده از نرم‌افزار تعیین حجم نمونه که با استفاده از فرمول نمونه‌گیری کوکران به محاسبه مقدار نمونه لازم پرداخته شد، ۲۷۴ نفر با در نظر گرفتن خطای ۰/۰۱ به عنوان حجم نمونه انتخاب شدند^۱ بدین شیوه که در مرحله نخست به صورت تصادفی خوشه‌ای ۵ مدرسه انتخاب شدند که از جمعیت ۹۳۰ نفره این ۵ مدرسه ۳۷ درصد جمعیت متعلق

^۱. [Http://www.surveysystem.com/sscalc.htm](http://www.surveysystem.com/sscalc.htm)

سؤالات ۱۶، ۱۷، ۱۸ به صورت معکوس نمره گذاری می‌شوند.

پرسشنامه سبک‌های تصمیم‌گیری (DMSQ)^۱: اسکات و بروس (۱۹۹۵) تهیه کنندگان اولیه آن می‌باشند. زارع و اعراب شیبانی (۱۳۹۰) مقدار پایایی برای کل پرسشنامه از طریق محاسبه ضریب آلفای کرونباخ ۰/۷۵ به دست آورده‌اند. برای بررسی روائی درونی آن از طریق تحلیل عاملی اکتشافی اقدام شده است که منتهی به استخراج چهار مؤلفه از آن با نام‌های سبک تصمیم‌گیری منطقی، سبک تصمیم‌گیری شهودی، سبک تصمیم‌گیری وابسته و سبک تصمیم‌گیری اجتنابی گردیده است. همچنین ضریب همبستگی پیرسون بین مقیاس ادراک ریسک با سبک تصمیم‌گیری منطقی، شهودی، وابسته و اجتنابی به ترتیب ۰/۲۸، -۰/۱۱۸، ۰/۱۸۱ و ۰/۰۹ گزارش گردیده است که روائی همگرا و واگرای مقیاس را مورد تأیید قرار می‌دهد. نمره‌گذاری سؤالات این پرسشنامه به سبک لیکرت می‌باشد که دارای پنج درجه از خیلی کم (۱ نمره) تا خیلی زیاد (۵ نمره) می‌باشد.

پرسشنامه تعلل‌ورزی تحصیلی (مقیاس ایرانی): این پرسشنامه با توجه به خلأ موجود در زمینه سنجش تعلل‌ورزی تحصیلی در ایران توسط سواری (۱۳۹۰) ساخته و اعتباریابی شده است. این پرسشنامه دارای ۱۲ سوال و ۳ مؤلفه: تعلل‌ورزی عمدی، تعلل‌ورزی ناشی از خستگی

جسمانی- روانی، تعلل‌ورزی ناشی از بی‌برنامگی می‌باشد. افراد پاسخ دهنده به آن باید به یکی از پنج گزینه هرگز (صفرنمره) به ندرت (۱ نمره)، بعضی اوقات (۲ نمره)، بیشتر اوقات (نمره ۳) و همیشه (۴ نمره) پاسخ دهند. سواری (۱۳۹۰) ضریب آلفای کرونباخ ۰/۸۵ را برای پایایی کل مقیاس محاسبه نموده است. در این اعتباریابی آلفای کرونباخ برای مؤلفه تعلل‌ورزی عمدی ۰/۷۷ و برای مؤلفه تعلل‌ورزی ناشی از خستگی جسمانی - روانی ۰/۶۰ و برای مؤلفه تعلل‌ورزی ناشی از بی‌برنامگی ۰/۷۰ بدست آمده است. نظر به این که تحلیل عاملی یکی از راه‌های حصول به روائی سازه می‌باشد (سیف، ۱۳۹۴) و با توجه به این که این مقیاس از راه تحلیل عاملی بدست آمده است می‌توان به روائی سازه آن اعتماد کرد. همچنین علی‌رغم تفاوت‌های نظام آموزشی موجود ایران با نظام‌های آموزشی کشورهای غربی در ابعاد مختلف نحوه آموزش و نحوه یادگیری تکالیف درسی، همبستگی این پرسشنامه با پرسشنامه تحصیلی تاکمن^۲ ۰/۳۵ بدست آمده است که در سطح ۰/۰۰۳ معنادار است و نشان دهنده این است که این پرسشنامه از روائی همگرایی نسبتاً خوبی برخوردار است.

یافته‌ها

پیش از آزمون فرضیه‌های پژوهش، شاخص‌های توصیفی متغیرهایی که در این پژوهش مورد نظر بوده استخراج و در جدول (۱) مشاهده می‌گردد.

جدول ۱: شاخص‌های توصیفی متغیرهای پژوهش

مؤلفه‌ها	میانگین	انحراف استاندارد	n=252
تعلل‌ورزی تحصیلی	۲۹/۳۴	۱۰/۰۳	
التزام به مدرسه	۲۶/۷۰	۴/۹۲	
تعلق به مدرسه	۲۴/۵۸	۵/۹۱	
فقدان تعهد به مدرسه	۵/۶۶	۲/۸	
روابط با همسالان	۹/۱۵	۲/۷۲	
تصمیم‌گیری منطقی	۲۸/۹۸	۶/۳۹	
تصمیم‌گیری اجتنابی	۲۱/۵۴	۵/۴۳	
تصمیم‌گیری وابسته	۱۸/۳۸	۴/۹۸	
تصمیم‌گیری شهودی	۱۴/۲۷	۴/۱۹	

^۲. Tuckman

^۱. Decision making styles questionnaire

مدرسه باشد، تعلل‌ورزی تحصیلی بیشتری دارد و در عوض هر چه در التزام به مدرسه، تعلق به مدرسه موفق‌تر باشد، به تعلل‌ورزی تحصیلی کمتری مبتلاست. هم‌چنین هر چه فرد دارای سبک تصمیم‌گیری منطقی بیشتری داشته باشد، از تعلل‌ورزی تحصیلی کمتری برخوردار خواهد بود و سرانجام این‌که هر چه فرد در تصمیم‌گیری خویش از به استفاده از افراد دیگر نظیر مطلعان و راهنمایان متمایل‌تر باشد، از تعلل‌ورزی تحصیلی کمتری برخوردار خواهد بود.

در جدول شماره ۲، ماتریس همبستگی متغیرهای پژوهش آورده شده است. همان‌طور که یافته‌های جدول نشان می‌دهند، بین برخی متغیرهای پیش‌بین و تعلل‌ورزی تحصیلی رابطه معناداری برقرار است. به این صورت که تعلل‌ورزی تحصیلی با فقدان تعهد به مدرسه رابطه مثبت معنادار و با التزام به مدرسه، تعلق به مدرسه، تصمیم‌گیری منطقی، تصمیم‌گیری وابسته دارای رابطه منفی معنادار است؛ به عبارت دیگر هر چه فرد دارای تعهد کمتری به

جدول ۲: ماتریس همبستگی متغیرهای پژوهش

	۸	۷	۶	۵	۴	۳	۲	۱	مؤلفه‌ها
۱								-	تعلل‌ورزی تحصیلی
۲								۰/۴۶**	التزام به مدرسه
۳							۰/۵۰**	۰/۳۶**	تعلق به مدرسه
۴						۰/۳۰**	۰/۲۶**	۰/۴۶**	فقدان تعهد به مدرسه
۵					۰/۱۵*	۰/۰۶	۰/۰۵	۰/۰۲	روابط با همسالان
۶				۰/۰۹	۰/۲۸**	۰/۱۹**	۰/۳۸**	۰/۴۰**	تصمیم‌گیری منطقی
۷			۰/۲۰**	۰/۰۴	۰/۱۰	۰/۰۲	۰/۰۸	۰/۰۸	تصمیم‌گیری اجتنابی
۸		۰/۲۹**	۰/۴۷**	۰/۰۸	۰/۳۳**	۰/۲۲**	۰/۳۸**	۰/۲۹**	تصمیم‌گیری وابسته
۹	۰/۱۶*	۰/۰۲	۰/۱۹**	۰/۱۷	۰/۰۸	۰/۱۱	۰/۱۵*	۰/۰۶	تصمیم‌گیری شهودی

** $p \leq 0/01$ و * $p \leq 0/05$

به شدت ارتباطشان با متغیرهای ملاک به ترتیب وارد معادله شده و متغیرهای پیش‌بینی که سهم معناداری در افزایش دقت پیش‌بینی متغیر ملاک نداشته‌اند، از معادله خارج شدند، نتایج در جدول شماره ۳ آورده شده است.

در پژوهش حاضر به منظور تبیین تعلل‌ورزی دانش‌آموزان از طریق عوامل مربوط به ارتباط با مدرسه و سبک‌های تصمیم‌گیری، از روش تحلیل رگرسیون گام به گام استفاده شد. در این روش، متغیرهای پیش‌بین با توجه

جدول ۳: تحلیل رگرسیون گام به گام

متغیر	Beta	T	P	R	R ²	SE	F	P
گام اول	التزام به مدرسه	-۸/۲۵	۰/۰۰۱	۰/۴۶	۰/۲۱	۸/۹۱	۶۸/۱۴	۰/۰۰۱
گام دوم	التزام به مدرسه	-۶/۸۵	۰/۰۰۱	۰/۵۸	۰/۳۳	۸/۱۹	۶۳/۵۰	۰/۰۰۱
	تعلق به مدرسه	-۰/۳۶	۶/۸۱	۰/۰۰۱				
گام سوم	التزام به مدرسه	-۵/۴۱	۰/۰۰۱	۰/۶۰	۰/۳۶	۸/۰۱	۴۸/۳۹	۰/۰۰۱
	تعلق به مدرسه	-۰/۳۲	۶/۰۸	۰/۰۰۱				
تصمیم‌گیری منطقی	-۰/۱۹	-۳/۵۱	۰/۰۰۱					

معادله رگرسیون قرار دارند و متغیرهای تعهد به مدرسه، روابط با همسالان، تصمیم‌گیری اجتنابی و تصمیم‌گیری

همان‌گونه که نتایج جدول (۳) نشان می‌دهد، متغیرهای التزام به مدرسه، تعلق به مدرسه و تصمیم‌گیری منطقی در

منطقی برخوردار هستند و هم‌چنین دانش‌آموزانی که به مدرسه تعلق و علاقه‌ای نشان می‌دهند، به تعلل‌ورزی کمتری دچار می‌شوند. در هر صورت ۳۶٪ درصد واریانس تعلل‌ورزی دانش‌آموزان را عامل‌های التزام به مدرسه، تعلق به مدرسه و تصمیم‌گیری منطقی تعیین می‌کنند ($R^2 = 0/36$). هم‌چنین توجه به ضرایب Beta نشان می‌دهد که تعلق به مدرسه بیشترین سهم را در پیش‌بینی تعلل‌ورزی ایفا می‌کند ($Beta = -0/32$).

و ناامنی می‌داند. از دیدگاه ماورر^۱ (۱۹۶۰)؛ به نقل از سیف، (۱۳۹۲) شرطی‌سازی اجتنابی در این موقعیت بدین شیوه رخ می‌دهد که در ابتدا ناکامی در تکالیف یادگیری باعث ایجاد هیجان‌های ناخوشایند در فرد می‌گردد و به عبارت دیگر مرحله اول از یادگیری دو مرحله‌ای مد نظر ماورر (۱۹۶۰) یا شرطی شدن شدن پاسخگر اتفاق می‌افتد. سپس علائم پیش از آن از جمله مدرسه و کلاس و مقتضیات و شرایط کلاس و مدرسه‌ای به صورت علامت‌هایی برای پیش‌بینی هیجان‌های ناخوشایند درمی‌آیند که باعث خواهد شد فرد با اجتناب از شرایط مدرسه‌ای از هیجان‌های ناخوشایند خویش اجتناب کند. این مرحله که جزء شرطی شدن کنشگر محسوب می‌شود، دومین مرحله از یادگیری دو مرحله‌ای ماورر (۱۹۶۰) می‌باشد. از دیدگاه ماورر (۱۹۶۰) یادگیری‌ها در دو مرحله تبیین می‌شوند؛ یادگیری پاسخگر و یادگیری کنشگر. بدین ترتیب که در ابتدا یادگیری در سطح پاسخگر و با صدور هیجان‌های خوشایند و یا ناخوشایند اتفاق می‌افتد و سپس یادگیری کنشگر با ظهور SD یا محرک تمیزی به وقوع می‌پیوندد. توضیح بیشتر این‌که، طبیعتاً التزام و تعهد به مدرسه نیازمند حس عاطفی مطلوب و علاقه‌مندی به آن است و زمانی که از عدم التزام به مدرسه صحبت می‌کنیم، طبیعتاً از عدم علاقه و عاطفه نیز به طور ضمنی صحبت می‌کنیم و مکانیزم عمل کردن آن به عنوان پیش‌بینی کننده تعلل‌ورزی در شرطی شدن اجتنابی است.

وابسته و تصمیم‌گیری شهودی از این معادله خارج شده‌اند؛ به عبارت دیگر التزام به مدرسه، تعلق به مدرسه و تصمیم‌گیری منطقی می‌توانند تعلل‌ورزی را پیش‌بینی نمایند، اما توجه به ضرایب رگرسیون روشن می‌نماید که التزام به مدرسه، تعلق به مدرسه و تصمیم‌گیری منطقی دارای رابطه منفی با تعلل‌ورزی دانش‌آموزان می‌باشد؛ به عبارت دیگر، دانش‌آموزانی که به مدرسه و قوانین آن احترام می‌گذارند و دانش‌آموزانی که از سبک تصمیم‌گیری

بحث و نتیجه‌گیری

این پژوهش با هدف بررسی ارتباط تعلل‌ورزی با ارتباط با مدرسه و سبک‌های تصمیم‌گیری اجرا شد و محقق میزان پیش‌بینی تعلل‌ورزی بر اساس مؤلفه‌های مختلف ارتباط با مدرسه و سبک‌های تصمیم‌گیری را مورد آزمون قرار داد. یکی از یافته‌های این تحقیق این است که عدم التزام به مدرسه پیش‌بینی کننده تعلل‌ورزی تحصیلی است. این یافته با تحقیق سولومون و راث بلوم (۱۹۸۴) مبنی بر رابطه تنفر از وظایف مدرسه‌ای و تحمل اندک با تعلل‌ورزی و با تحقیق موسوی و همکاران (۱۳۹۲) مبنی بر وابستگی شرایط تنفر از مدرسه با آزارندگی تکلیف و عدم لذت از یادگیری همسو می‌باشد. به عبارت دیگر، یافته این تحقیق آن است که عدم تعهد و التزام به قوانین و شرایط مقتضیات مدرسه باعث می‌شود که دانش‌آموز در انجام امور تحصیلی خویش اهمال کاری نماید. این یافته از آن رو با تحقیق سولومون و راث (۱۹۸۴) همخوان است که تنفر از مدرسه و وظایف آن یکی از مصادیق عدم التزام و تعهد به مدرسه می‌باشد و هم‌چنین تحمل پائین نیز در شرایطی متجلی است که فرد به کار معینی متعهد نباشد.

این یافته بدین صورت تبیین می‌گردد که در وضعیت عدم التزام به مدرسه، دانش‌آموز در شرایط اجتناب از کلیه تکالیف یادگیری قرار دارد؛ به عبارت دیگر برای دانش‌آموز در چنین شرایطی، نوعی از شرطی شدن اجتنابی اتفاق می‌افتد که رهائی از مدرسه و امور مربوط به آن را به مثابه عاملی در جهت جلوگیری از احساس‌های ناخوشایند، تنفر

^۱. Mowrer

سبک تصمیم‌گیری منطقی اولاً آنی و تکانه‌ای با مسائل برخورد نمی‌شود و ثانیاً اینکه به علت پیموده شدن مسیر مشخص و مبتنی بر آگاهی و شناخت، فرایند تصمیم‌گیری دشوار نیست.

این یافته بدین صورت تبیین می‌گردد که سبک تصمیم‌گیری منطقی - که بیانگر تمایل دانش‌آموز به شناسایی تمامی راهکارهای ممکن، ارزیابی نتایج هر راهکار از تمامی جنبه‌های مختلف و در نهایت انتخاب، راهکار بهینه و مطلوب در هنگام مواجهه با شرایط تصمیم‌گیری است (سینگ و گرینهاوس، ۲۰۰۴) - باعث می‌شود دانش‌آموز در پرداختن به امور خویش از تکانه‌ای برخورد کردن پرهیز نماید و با عدم مشغول کردن خویش به حوادث و رویدادهای دارای لذت فوری‌تر، بتواند به اموری از جمله مطالعه که دارای لذت‌های واپسین‌تری هستند، بپردازد. در تصمیم‌گیری منطقی یکی از عمده‌ترین مسائل، پرهیز از تکانه‌ای برخورد کردن است و هم‌چنین می‌دانیم که یکی از پیش‌بین‌های تعلل‌ورزی تکانشگری و تسلیم در مقابل لذت‌های آنی و لحظه‌ای است. یکی از مکانیزم‌های مؤثر برای این پدیده که یک مشکل هیجانی قلمداد می‌شود، استفاده از فرایندهای منطقی و شناختی است (مک لئود و باکس، ۲۰۰۱). از آنجا که تعلل‌ورزی به عنوان نوعی نقص در تنظیم هیجانی مطرح می‌باشد (وهس و باومیستر، ۲۰۰۴)، علت تبیین‌کننده پیش‌بینی کنندگی سبک تصمیم‌گیری منطقی، توانایی آن در تنظیم شناختی هیجان است.

محقق به علت وابسته بودن مؤلفه هیجان به متغیرهای تعهد و تعلق به مدرسه و نیز تلقی شدن تعلل‌ورزی تحصیلی به عنوان نوعی نقص در خود تنظیمی به ویژه نظم‌جوئی هیجانی (وهس و باومیستر، ۲۰۰۴) پیشنهاد می‌دهد تا در تحقیقات بعدی متغیر نظم‌جوئی هیجانی نیز با این متغیرها مورد مطالعه قرار گیرد. هم‌چنین پیشنهاد می‌شود برای درمان تعلل‌ورزی تحصیلی دانش‌آموزان به رابطه عاطفی آنها با مدرسه توجه شود و در صورت نقص در میزان ارتباط با مدرسه، با اجرای برنامه‌های اصلاحی به

یکی دیگر از یافته‌های این تحقیق این است که تعلق به مدرسه قوی‌ترین عامل پیش‌بینی‌کننده تعلل‌ورزی تحصیلی در بین عوامل مربوط به ارتباط با مدرسه و سبک‌های تصمیم‌گیری است. این یافته با تحقیقات جنکینز (۱۹۹۷) و روزنفلد و همکاران (۱۹۹۸)، اکلز و همکاران (۱۹۹۷) روزر و همکاران (۱۹۹۶)، فردریکز و همکاران (۲۰۰۴)، مارکوس و ساندز (۲۰۰۱) و باتین، پیرسون و همکاران (۲۰۰۰) مبنی بر وابستگی کیفیت ارتباط با مدرسه با برخی از امور آموزشی مهم مربوط به تعلل‌ورزی همسوئی دارد. در تبیین این یافته باید گفت که هیجان‌های خوشایند موثرترین تقویت‌کننده‌های رفتار به حساب می‌آیند. در آخرین ویرایش از نظریه ماورر (۱۹۸۳) هیجان‌ها کانون توجه‌اند. هیجان‌های حاصل از محرک‌های درونی و بیرونی هستند که نظام هدایتی اولیه رفتار را فراهم می‌کنند (ماورر، به نقل از هرگنهان و السون، ۲۰۰۵). تعلق به مدرسه گویای هیجان‌ات مثبت و خوشایند درباره یادگیری می‌باشد و طبیعی است که به عنوان تقویت‌کننده‌ای نیرومند برای پرداختن به تکالیف درسی عمل نماید و از تعلل‌ورزی جلوگیری نماید. تعلل‌ورزی در واقع نوعی مشکل تنظیم هیجانی است که در آن فرد از کنترل و تنظیم هیجان‌ات ناخوشایند خویش عاجز می‌گردد و در حالت تعلق به مدرسه می‌توانیم وفور هیجان‌ات خوشایند را ملاحظه کنیم. با وجود هیجان‌ات خوشایند نسبت به مدرسه و کارهای آن، پرداختن و انجام امور مربوط به آن تسریع و تشدید می‌گردد.

یکی دیگر از یافته‌های این تحقیق این است که سبک تصمیم‌گیری منطقی یکی از پیش‌بینی‌کننده‌های فقدان تعلل‌ورزی است. این یافته با تحقیقات سولومون و راث بلوم (۱۹۸۴) مبنی بر ارتباط تعلل‌ورزی با دشواری در تصمیم‌گیری و با تحقیقات هابلیمیت اوغلو و ایلدیرم (۲۰۰۸) و استیل (۲۰۰۷) مک کون و همکاران (۲۰۱۲) به نقل از پیکیل و فلت، (۲۰۱۳) مبنی بر تعلق تعلل‌ورزی به سبک تکانه‌ای تصمیم‌گیری همسو می‌باشد. همسوئی این یافته تحقیق با تحقیقات ذکر شده از آن جهت است که در

برنامه‌هایی برای اتخاذ تصمیم‌گیری‌های منطقی تدوین گردد.

رفع آن اقدام شود. نظر به ارتباط سبک تصمیم‌گیری منطقی با تعلل‌ورزی تحصیلی، پیشنهاد می‌گردد در پیشبرد مقاصد تحصیلی دانش‌آموز با اعتباربخشی به تصمیم‌های آنها،

منابع

هرگنهان، بی. آر، السون، میتو. اچ. (۱۳۹۲): مقدمه‌ای بر نظریه‌های یادگیری (علی اکبر سیف مترجم)، نشر دوران.

بدری گرگری، رحیم. حسینی اصل، فریبا. (۱۳۸۹). بررسی رابطه باورهای انگیزشی و راهبردهای یادگیری خودتنظیمی با تعلل‌ورزی دانشجویان دانشگاه تبریز. تازه‌ها و پژوهشهای مشاوره، ۳۶، ۱۲۵-۱۱۱.

Adair, J. (2007). *Decision making and problem solving strategies*. London: Kongan page.

پناغی، لیلی. احمد ابادی، زهره. زاده محمدی، علی. پشت مشهدی، مرجان. (۱۳۸۹). ساخت و اعتبار یابی پرسش‌نامه ارتباط با مدرسه. *مجله روانپزشکی و روانشناسی بالینی ایران*، ۱۶(۱)، ۵۵-۴۶.

Ariely, D., & Wertenbroch, K. (2002). Procrastination, and performance, self-control by recommitment. *Psychological science*, 13 (3), 219-224.

توکلی، محمدعلی. (۱۳۹۲). بررسی شیوع اهمال‌کاری تحصیلی در بین دانشجویان و ارتباط آن با ویژگی‌های جمعیت‌شناختی، ترجیح‌زمان مطالعه و هدف از ورود به دانشگاه. *فصلنامه روانشناسی تربیتی*، سال نهم، شماره ۲۸، ۹۹-۱۱۹.

Balkis, M., & Duru, E. (2009). Prevalence of Academic Procrastination Behavior Among preservice Teachers, and its Relationship with Demographics and individual preference. *Journal of Theory and practice in Education*, 5 (1), 18 – 32.

تمدنی، مجتبی. (۱۳۸۹). اهمال‌کاری در دانشجویان. *روان‌شناسی تحولی: روان‌شناسان ایرانی*، سال ششم، شماره ۲۴، ۳۳۷-۳۴۴.

Battin-Pearson, S., Newcomb, M. D., Abbot, R. D., Hill, K. G., Catalano, R. F., & Hawkins, J. D. (2000). Predictors of early high school dropout: A test of five theories. *Journal of Educational Psychology*, 92, 568-582.

زارع، حسین. اعراب شیبانی، خدیجه. (۱۳۹۰). بررسی پایایی و روایی پرسشنامه سبک‌های تصمیم‌گیری در دانشجویان ایرانی. *پژوهشهای روانشناختی*، ۱۴ (۲)، ۱۱۲-۱۲۵.

Bezci, F., & Sungur, S. (2013). Academic Procrastination and Gender as Predictors of Science Achievement. *Journal of educational and instructional studies in the world*, 3 (2), 64-68.

سواری، کریم. (۱۳۹۰). ساخت و اعتبار یابی آزمون اهمال‌کاری تحصیلی. *فصلنامه اندازه‌گیری تربیتی*، ۲، ۹۷-۱۱۰.

Calabrese, R., & Poe, J. (1990). Alienation: An explanation of high dropout rates among African-American and Latino students. *Educational Research Quarterly*, 14, 22-26.

نینان، مایکل؛ دراپدن، ویندی. (۱۳۸۵). *اندیشه‌های زندگی ساز*، ترجمه: ناصر عظیمی، طلا میرهادی زاده، تهران: فرهنگ تارا.

De Paola, M., & Scoppa, V. (2014). Procrastination, Academic Success and the Effectiveness of a Remedial Program. *IZA Discussion Paper*, 8021, 1-24.

سیف، علی اکبر. (۱۳۹۴). اندازه‌گیری، سنجش و ارزشیابی آموزشی (ویرایش هفتم). دوران

Eccles, J. S., Early, D., Frasier, K., Belansky, E., & McCarthy, K. (1997). The relation of connection, regulation, and support for autonomy to adolescents' functioning. *Journal of Adolescent Research*, 12, 263-286.

موسوی، معصومه. هاشمی، سعداالله. امین یزدی، سیدامیر. سلطانی، اسماعیل. احمدی، زینب. خانزاده، مصطفی. کیخاوانی، ستار. (۱۳۹۲). پیش‌بینی تعلل‌ورزی تحصیلی بر اساس مؤلفه‌های هوش هیجانی. *مجله علمی دانشگاه علوم پزشکی ایلام*. ۲۱، ۲۱-۲۹.

Eysenk, M. W. (2005). *Cognitive psychology: A student's Handbook*. Canada: psychology press.

Eysenk, M. W. (2007). *Fundamentals of cognition*. USA and Canada: psychology press

Fredricks, J. A., Blumenfeld, P. C., & Paris, A. H. (2004). School engagement: Potential of the concept, state of evidence. *Review of Educational Research*, 74, 59-109.

هادی‌زاده مقدم، اکرم. طهرانی، مریم. (۱۳۸۷). بررسی رابطه بین سبک‌های عمومی تصمیم‌گیری مدیران در سازمان‌های دولتی. *نشریه مدیریت دولتی*، ۱، ۱، ۱۳۸-۱۲۳.

Ferrari, J. R., Jonson, J. L., & Mc Cown, W. G. (1995). *Procrastination and task avoidance*:

- Roeser, R., Midgley, C., & Urdan, T. (1996). Perceptions of the school psychological environment and early adolescents' psychological and behavioral functioning in school: The mediating role of goals and belonging. *Journal of Educational Psychology*, 3, 408-422.
- Rosenfeld, L. B., Richman, J. M., & Bowen, G. L. (1998). Low social support among at risk adolescents. *Social Work in Education*, 20, 245-260.
- Rosario, P., Costa, M., Núñez, J.C., González-Pienda, J., Solano, P. & Valle, A. (2009). Academic procrastination: associations with personal, school and family variables. *Spanish Journal of Psychology*, 12(1), 118-127.
- Saddler, C. D., & Sacks, L. A. (1993). Multidimensional perfectionism and academic Procrastination: relationship with depression in university students. *Psychological reports*, 73, 863- 871.
- Scott, S. G., & Bruce, R. A. (1995). Decision-making style: The development and assessment of a new measure. *Educational and Psychological Measurement*, 55, 818-831.
- Singh, R., & Greenhaus, J. H. (2004). The relation between career decision-making strategies and person-job fit: A study of job changers. *Journal of Vocational Behavior*, 64, 202-205.
- Solomon, L. J., & Rothblum, E. D. (1984). Academic procrastination: frequency and cognitive behavioral correlates, *Journal of Counseling Psychology*, 31, 503-509.
- Steel, P. (2007). The nature of procrastination: A meta- analytic and theoretical review of quintessential self-regulatory failure. *Psychological Bulletin*, 133, 1, 65-81.
- Vohs, K. D., & Baumeister, R. F. (2004). *Understanding self-regulation: an introduction*. In R.F. Baumeister & K.D. Vohs (Eds.), *Handbook of self-regulation*. New York: Guildford Press, 1-12.
- Wäschle, K., Allgair, A., Lachner, A., Fink, S., Nückles, M. (2014). Procrastination and self-efficacy: Tracing vicious and virtuous circles in self-regulated learning. *Learning and Instruction*. 29,103-114.
- Theory, research, and treatment*. New York: Plenum Press York: Institute for Rational Living.
- Johnson, J. L., & Bloom, A. M. (1995). An analysis of the contribution of the five factors of personality to variance in academic procrastination. *Personality and Individual Differences*, 18, 127- 133.
- Hablemitoglu, S., & Yildirm, F. (2008). The relationship between perception of risk and decision making styles of Turkish university students. *Journal of World Applied Sciences*, 4, 214-224.
- Jenkins, P. H. (1997). School delinquency and the school social bond. *Journal of Research in Crime and Delinquency*, 34, 337-367.
- Jimerson, S. R., Campos, E., & Greif, J. L. (2003). Toward an understanding of definitions and measures of school engagement and related terms. *California School Psychologist*, 8, 7-28.
- Libbey, H. P. (2004). Measuring student relationships to school: Attachment, bonding, connectedness and engagement. *Journal of School Health*, 74, 274-283.
- Marcus, R. F., & Sanders-Reio, J. (2001). The influence of attachment on social completion. *School Psychology Quarterly*, 16, 427-444.
- MacLeod, C., & Bucks, R. S. (2001). Emotion regulation and cognitive-experimental approaches to emotional dysfunction. *Emotion Review*; 3:62-73.
- Mowrer, O. H. (1983). *Leaves from many seasons: Selected Papers*. New York: Praeger: Praeger. ISBN 0-03-059147-3.
- Milgram, N., & Toubiana, Y. (1999). Academic anxiety, academic procrastination, and parental involvement in students and their parents. *British Journal of Education psychology*, 69, 345 - 361.
- Özer, B. U., Demir, A., & Ferrari, J. R. (2009). Exploring academic procrastination among Turkish students: Possible gender differences in prevalence and reasons. *The Journal of Social Psychology*, 149 (2), 241-257.
- Prohaska, V., Morrill, P., Atilas, I., & Perez, A. (2000). Academic procrastination by nontraditional students. *Journal of social Behavior and Personality*, 15,125 -134.
- Pychyl, T. A., Flett, G. L. (2013). Procrastination and Self-Regulatory Failure: An Introduction to the Special Issue. *Cognitive-Behav Ther*, 30, 203-212.

Quarterly Journal of Educational Psychology
Islamic Azad University Tonekabon Branch
Vol. 8, No. 2, Summer 2017, No 30

Journal of Educational
Psychology

Prediction of procrastination behavior in students based on components of School Connection and decision making styles

Javad Einipour*¹

1) Department of psychology, Faculty of organizational resources science and technologies,
Amin Police University, Tehran, Iran

* Corresponding: joooo.einipour@gmail.com

Abstract

Procrastination means postponing of works or tendency of doing it at final times. This research was conducted to study the relationship between the procrastination behaviors of high school boy student and school connection and decision making styles. The research population consists of theoretical secondary school students in the district 1 of Education Department of Rasht. From this society, five male schools were selected as cluster sampling with a population of 930 people. From this population in the next stage, according to the distribution of students in the first to fourth grades, in total a sample of 252 high school students who were studying in public schools were selected by stratified sampling. Method: The sample consisted of 252 students, which were selected through cluster random sampling method and then stratified sampling method from schools of Rasht. The instrumentals employed in the study were Procrastination questionnaire, and school connection questionnaire and decision making styles questionnaire. Data was analyzed by multiple regression (stepwise) method. The results showed that engagement to school, belonging to school and rational decision making style were important predictive factors of procrastination behaviors. In addition, it was found that 36% of the variance of procrastination was accounted by linear combination of engagement to school, belonging to school and rational decision making style. Also findings show that the connection to school is the strongest predictor of procrastination. Avoidance conditioning is the cause by which engagement and belonging to school can be interpreted. Also ability of cognitive emotional regulation related to rational decision making is explainer of relationship between this style and non-procrastination.

Keywords: Procrastination, Connection to school, Decision making styles
